

Izbija vsak dan razen nedelj in praznikov.
Issued daily except Sunday and holidays.

PROSVETA

Uredniški in upravljalni prostori:
2657 S. Lawndale Ave.
Office of Publication:
2657 South Lawndale Ave.
Telephone, Rockwell 4904.

LETO—YEAR XX. Chicago, Ill., sobota, 30. julija (July 30), 1927. Subscriptions \$3.00 Yearly. STEV.—NUMBER 178

VDOVA UMORJE-NE STRAZE PRO-SI ZA SACCA

Pisala je governerju, da ona ne verjame, da sta Sacco in Vanzetti ubila njenega soproga. — Impozantna akcija v Parizu.

Boston, Mass. — Mrs. Sara Berardelli, vdova po Alessandru Berardelliju, ki je bil pred sedmimi leti ubit, ko je kot stražnik spremljal tovarniškega izplačevalca Parmenterja, katerega je napadla neznana roparska banda v South Braintreeju je te dni obvestila Sacco-Vanzettijev obrambni odbor, da je pisala governerju Fullerju pismo sledeče vsebine:

"Jaz sem ena od dvojice, ki je največ pretrpela vsled umora v South Braintreeju. Izgubila sem soproga in očeta mojih dveh otrok, ampak jaz nečem, da bi bila dva nedolžna človeka usmrčena radi tega. Jaz sem vedno domnila o krivdi Sacco in Vanzettija, zato Vas prosim, da ju izpustite iz ječe, da se povrne k svojim družinam."

Sacco še vedno nadaljuje glasovni štrajk in je že postal vidno slab. V četrtek je prišla vest, da je posvetovalni odbor, ki je pomagal governerju v preiskavi, že predložil svoje poročilo. Kaj je odbor zaključil, je še vedno stroga tajnost.

Pariz, 29. jul. — Pariz se je začel resno zanimati za usodo Sacco in Vanzettija. Delavski listi so danes objavili impozantni seznam podpisov, ki slede dolgemu apelu, ki je bil že odpostan v Massachusetts. Apel za oprostitve Sacco in Vanzettija so podpisali Georges Leconte in Pierre Langevin, člana francoske akademije, komtesa de Noailles, Louis Laucheur in Louis Malvy, bivša ministra, Leon Jouhaux, tajnik Splošne delavske zveze itd.

List "Quotidien" piše: "Ako hosta Sacco in Vanzetti usmrčena, ostanemo Francozi in Američani še vedno prijatelji, ampak nekaj bo med nama, nekaj ledenega, ki nas stresa, kadar pride demo skupaj."

Komunistična "L'Humanite" pa direktno poziva delavce, naj kažejo, da ne marajo v svoji sredi ameriških legionarjev, ki pridejo na konvencijo v Pariz. List imenuje legionarje "ameriške fašiste, ki prihajajo v Pariz s krvjo Sacco in Vanzettija na svojih rokah."

Borodin zapustil Kitaj

Ruski svetovalec se je odpeljal iz Hankova s posebnim vlakom v sovjetsko Unijo.

Sangaj, 29. jul. — Mihael Borodin, sovjetski politični svetovalec kitajske komunistične vlade v Hankovu, se je odpeljal v sredo s posebnim vlakom v sovjetsko Rusijo. "Kristjanski" general Feng mu je zajamčil varno pot čez njegove province do Mongolije, nakar pojde z avtomobilom do Sibirije. Borodina, partija ima na vlaku šest avtov, 30 posebnih pnevmatik, 150 steklenic vode in vse druge potrebščine za potovanje čez mongolsko puščavo.

Evgen Čen in Sun Fo (sin dr. Sunjatsena) sta še vedno na čelu hankovske vlade. Hankovske rdeče čete, ki operirajo v provinci Čiangking in Anhwei ob reki Jangtse, delajo sive lase Čiang Kajseku v Nankingu.

Baroni premoga v Ohio izzivajo rudarje

Naznanili so, da prično z obratovanjem premogovnikov pri East Liverpoolu.

Columbus, O. — Premogovniški podjetniki, ki lastujejo premogovnike pri East Liverpoolu, so naznanili, da prično obratovati premogovnike s stavkocazi. Ta napoved je bila provokacija organiziranih rudarjev, kar pokazuje governerjeve instrukcije. Tudi governer Dohane se boji, da to izzivanje povzroči nove izgrede v East Liverpoolu, pa je instruiral George Wrighta, šerifa okraja Columbiana, da zapriše toliko pooblaščenec, kolikor

jih po njegovi sodbi potrebuje za vzdrževanje reda. Med stavkocazi se vedno nahaja element, ki je pripravljen izzvati organizirane rudarje na najnesvarnejši način, da nastanejo nemiri in tako premogovniški podjetniki dobe brezplačno državno zaščito. Te vrste izzivanje spada v taktiko podjetnikov, da zlomijo stavko. Kajti po takih nemirih sledi druge odredbe lokalnih oblasti, ki vzamejo rudarjem še tisto mrvico koalicijske svobode, ki jo uživajo v normalnih časih, kjer premogovniški baroni ne morejo razviti s svojimi privatnimi stražniki polne moči fevdalnih gospodov.

Boj železnice za vodo v njenih dolnicah

Vrednost Western Maryland železnice je cenjena le na \$71.000.000, a kapitalizacija znaša \$131.000.000.

Washington, D. C. — Meddržavna trgovska komisija je ocenila vrednost Western Maryland železnice na \$71.000.000, a njena kapitalizacija je \$131.000.000. Ta ocena govori jasno kot bel dan, da je precej vode v delniškem kapitalu te železniške družbe. To pomeni, da ta železniška družba plačuje obresti in dividende od vsote, ki je še enkrat tako velika, kot njeni pravi vložen kapital. Ako bo najvišje sodišče portfolio metodo za ocenjevanje železniške vrednosti, kot jo prakticira meddržavna trgovska komisija, tedaj bo morala železniška družba odračunati precejšnjo vsoto v zvezni sklad, v katerega gredo dohodki, ki presegajo šest od sto.

Meddržavna trgovska komisija ocenjuje vrednost na podlagi reprodukcije leta 1914, manj razcenjevanje (depreciacije) in več vlog. Proti tej metodi ocenjevanja vrednosti, ki je vrgla železniškim magnatom milijone v naročje in proti kateri se je boril tudi La Follette zaradi tega, se zdaj bojuje tudi železniška družba, da bi bila njena vrednost še bolj napihnjena, kot je. In ta železnica se je kupila pred petdeset leti za skledo leče.

Če železniška družba ne bo dosegla to, kar hoče, se bo obrnila na zvezna sodišča in kadar zvezno sodišče poda svoj izrek, bo še le bitka glede ocenjevanja železnice končana.

Zakon proti unijam sprojet v Angliji

Torijci preglašovali opozicijo in infamni zakon je zdaj pred kraljem.

London, 29. jul. — Predloga angleške vlade, ki prepoveduje generalno stavko in navezuje delavskim strokovnim unijam razne cokolje, je bila večeraj končno sprejeta v parlamentu. Torijška večina je nadglasovala delavske in liberalne poslance, ki so bili proti. Zakon je zdaj pred kraljem Georgem, da ga ga podpiše, kar bo seveda storil.

Najstarejši kruh na svetu v čikaškem muzeju. Chicago. — V čikaškem Field muzeju se nahaja najstarejši hlebček kruha na svetu. Poslal ga je dr. James B. Breasted iz Egipta, kjer ga je našel poleg mumije v neki grobnici. Hlebček je star 3400 let in naravno trd kot kamen.

Kaj dobroga lahko organizacija prinese avtomobilnim delavcem

V tej industriji dela okoli 400.000 delavcev. — Povprečna tedenska meza je \$36,67. — Dnevni delavnik je devet ur. — Uvedene so razne nagrade, ki se prištevajo k mezi.

Washington, D. C. — Paul Smith in njegovi tovariši se nahajajo v Detroitu, da organizirajo delavce v avtomobilski industriji. Njih delo bo uspešno, ako jim bodo pri organizatoričnem delu pomagali razrednozavedni delavci, ki delajo v tej industriji. Naloga teh delavcev je, da svojim tovarišem razložijo pomen statističnih podatkov o mezi in delavnih urah v tej industriji. To statistiko je izdal biroj za delavno statistiko.

Iz te statistike se lahko pričajo, da imajo opraviti s zelo navihanimi podjetniki, ki so razumeli plačati nekoliko višjo mezo, kot je splošna povprečna meza, da drže organizacijo proč od delavcev. Leta 1925 je bila povprečna meza v tej industriji \$36,67 na teden. Medtem ko je bila splošna povprečna meza le okoli \$30.

Povprečna meza avtomobilskega delavca je 72 centov na uro, medtem ko je povprečna meza strokovno organiziranega delavca \$1,15 na uro. Avtomobilski delavec dela povprečno v tednu 50 ur, strokovno organizirani delavci pa le pet in štideset. Avtomobilski delavci, ki opravljajo najfinjša dela, zaslužijo komaj \$1,03 na uro, delavci, ki so na najnižjem ključu mezne lestvice v avtomobilski industriji, pa zaslužijo le 57 centov na uro.

V avtomobilski industriji je tudi velika fluktuacija delavcev. Povprečna meza avtomobilskega delavca je res \$36,67 na teden, a to ne pomeni, da bi avtomobilski delavec petdesetkrat v letu tudi prejel tako visoko mezo. Tako je na pr. Ford v letu 1927 zaprt svoje tovarne, bolj rečeno omejil obratovanje svojih tovarov. Takrat je bilo 50.000 delavcev hkrati brez dela. Taki časi, ko so odpuščali avtomobilske delavce, so bili tudi v letu 1922 in 1924. Sezonsko delo v Detroitu ni redka prikažen, dasiravno skušajo velike tvrdke obdržati svoje delavce na ta način, da delo v tednu omeje na 5, 4 ali 3 dni. Tega ne kažejo karte biroja, ampak v resnici so take razmere.

Devet ur dela dnevno je zdaj nekaj stalnega v avtomobilski industriji. Strokovno organizirani delavci delajo le osem ur dnevno in v nekaterih industrijah le po pet dni v tednu. Mezo so preračunane na podlagi raznih nagrad, ki se lahko vsakčas odzamejo. Stvar je tako uravnana, da delavec prejme 20 centov več meze, ako je 100 odstotkov sposoben, 140 odstotkov nagrade pa takrat, ako je 200 odstotkov sposoben. To pomeni, da delavec prejme \$36 tedenske meze, če je njegova tedenska meza \$30 in on pokaže 100 odstotkov sposobnosti. Čezurno delo se plačuje po navadni mezni lestvici, kvečjem pa s časom in pol.

Ta statistični material je bil zbran pred dvema letoma, a v dveh letih se je marsikaj izpremenilo na škodo delavcem v tej industriji. Razrednozavedni delavci imajo dosti materiala pri roki, da pomagajo organizatorjem pri težavnem organizatoričnem delu. Ako se organizirajo delavci v tej industriji, tedaj prav zanesljivo pride nova doba za delavce, posebno pa v kovinski industriji.

NAKOČITE SI KNJIGO "AMERIŠKI SLOVENC!"

Delavstvo v Penni se organizira politično

Organizira se v treh okrajih te države. — Zastopniki strokovno organiziranih delavcev so se zedinili na kandidate socialistične stranke.

Harrisburg, Pa. — Politično gibanje je pričelo valovati med delavci v tej državi. Vodja tega gibanja je James H. Maurer, predsednik Pensilvanske delavske federacije. To gibanje je že v treh okrajih visoko zavalovalo, tako da je pričakovati uspehov pri jesenskih volitvah, da bo izvoljenih nekaj delavcev mesto profesionalnih političarjev.

Piknik v Readingu je posetilo do šest tisoč oseb. J. Henry Stump, predsednik lokalne delavske strokovne centrale, kandidira za župana, Maurer in George Snyder pa za občinske svetovalca. Ker so voditelji strokovno organiziranega delavstva indorsirali socialistično glasovnico, se je dosegla na političnem polju enotna fronta.

Flasko razorožitvene konference v Ženevi

Američani zavrgli najnovejši načrt Anglije in odpravljajo se domov.

London, 29. jul. — Iz Ženeve javljajo, da je razorožitvena konferenca treh pomorskih vellesil, katero je sklical ameriški predsednik Coolidge, na robu kraha. Angleški delegatje so večeraj predložili nov načrt glede omejitve križark, toda Američani so ga odločno zavrgli. Po najnovejšem poročilu so se ameriški delegatje pripravili za pot domov in odpotujejo s parnikom dne 9. avgusta.

Avli ubili več Američanov kot svetovna vojna

V osemih letih je bilo 137.017 oseb ubitih in 3.500.000 pohabljenih — dočim je bilo v vojni 120.050 ubitih in ranjenih!

Washington, D. C. — V zadnjih osemih letih so avtomobili ubili več ljudi v Združenih državah kot je padlo vojakov in ostalo pohabljenih v svetovni vojni! — To je razvidno iz objavljene statistike.

Od 1. januarja 1919 do 31. septembra 1926 so avti ubili 137.017 oseb v Ameriki, ranili in trajno pohablili pa okrog tri in pol milijona oseb. V vojni je pa bilo ubitih in ranjenih vsega skupaj 120.050 vojakov.

DRŽAVNA KONVENCIJA WASHINGTONSKEGA ORGANIZIRANEGA DELAVSTVA.

Opravila je veliko dela za delavstvo in sprejela važne resolucije.

Centralia, Wash. — Konvencija Washingtonske državne delavske federacije se je zaključila, ko je sklenila, da obdržava izredne volitve v mesecu novembru, da izvoli predsednika. Volitve predsednika so se vršile s splošnim glasovanjem pred konvencijo. V javnost so pa prišle obožbe in protiobožbe o nerednostih pri izvolitvi predsednika in tako je zadeva prišla na konvencijo, ki je odločila, da se izredne volitve vrše v novembru. Za predsedniška mesto se pogajata James A. Taylor od strojnikov in Leo Flynn od tesarskih delavcev. Pri zadnjih volitvah je Taylor prejel največ glasov. Sprejeta je bila resolucija, v kateri se zahteva, da se Sacco

ROJAK OSLEPARJEN ZA \$1500

Sleparja sta se poslužila stare kozanske potene. — Ako bi rojak čital podučne liste, bi ne sedel kozakoma na nerodno nastavljeni hmanice.

La Salle, Ill. (Ivirno poročilo). — Rojak Anton Ovnik je postal žrtve dveh brezvestnih kozakov, ki se preživljata s tem, da aleparita nevedne delavce. Kakšna dva tedna nazaj ali malo več je šel Anton Ovnik v župančičovo prodajalnico za čevlje na Tretji cesti. Ko je bil v prodajalni, se je seznanil s čokatom človekom, s katerim se je pričel razgovarjati. Čokati človek mu je povedal, da prihaja iz Aurore in da ima namen kupiti plinico za mehke pijske blizo postaje Rock Island železnice, toda z nakupom odlašal, dokler ne kupi doma, v katerem miali nastaniti svojo družino, ki biva v Aurori.

Ovnik lastuje hišo, v kateri je nastanjena družina Peter Costellija. Ovnik je po kratkem premišljevanju dejal čokatomu neznanec, da proda to hišo, toda govoril bo s njim kasneje o tem.

Cokati kozak se ni sešel s Ovnikom za nekaj časa, ampak v ponedeljek je prišel na njegov dom na Goodingovi cesti, da se pogodita glede nakupa hiše. Pričela sta hoditi proti Sterlingovi ulici, kjer sta našli na kozakovega zaveznika.

Kozakov paljad je ustavil čokatega kozaka in Ovnika, dasiravno se je tako obnašal, kakor da je tujec čokatomu kozaku. Novodošli kozak je povedal obema, da je njegov oče delal pred pet in dvajset leti v La Sallu in za nekega Thomasa. Gotovi vzroki so napotili njegovega očeta, da se je naselil v Texasu. Tam je postal izredno bogat in poslal je svojemu sinu v La Sallu večjo vsoto denarja, da sklne kupčijo.

Ampak za kupčijo sta potrebna dva poštna človeka, ki imata potrebni kapital. Pri teh besedah se je oglasil čokati kozak in dejal, da ima Ovnik potreben kapital. Pogovor se je nadaljeval in Ovnik je pristal, da dvigne \$1.500 na banki, jih združi s kapitalom novodošlega kozaka, da se sklne kupčijo.

Ovnik je potegnil dogovorjeno vsoto na banki in se je sešel s kozakoma v parku ob Peti cesti. Tu je izročil svoj denar čokatomu kozaku, s katerim se je seznanil najprvo, kasneje došli kozak je potegnil velik zavitek bankovcev iz šepa. Izjavil je, da je v zavoju \$3.500. Sledil je zopet daljši razgovor. Tekom tega razgovora je čokati kozak vedno imel v rokah Ovnikov zavoju denarja, katerega Ovnik ni nikdar pustil izpred oči. Pogoditi se niso mogli zaradi kupčije in kozak je izročil zopet zavoju z denarjem Ovniku, rekoč naj denar obdrži doma, da se nekega drugega dne pogode glede kupčije.

Razšli so se. Po eni uri na domu se je Ovnik odločil pogledati svoj zavoju z denarjem in našel je mesto denarja zrezan čamški papir.

Kozak je bil sanžer, ali kot mu angleško pravijo "alike of hand", ki je porabil svojo umetnost za sleparjenje ljudi. Morala v tem dogodku je ta, da se ne sklepajo na cesti kupčije in s ljudmi, katerih nihče ne pozna.

Almee zapusti Angelus tempel. Los Angeles, Cal. — Almee Semple McPherson je naznanila v četrtek, da prepusti svoj Angelus tempel drugi organizaciji in odslej bo živel kot potovalna evangelistinja.

PROSVETA

SLIKE IZ NASELDIN

Rudarke razmere v Penni.

Spangler, Pa. — Želim spominiti par kratkih stvari o sedanjih razmerah v naselbinah Spangler, Barenburg in Pektol. Okoli teh naselbin je veliko premogorov, ki vsi spadajo pod 2. distrikt organizacije U. M. W. of A. in v katerih se nič ne dela. Nekateri teh rudnikov ne obratujejo že od prvega aprila, drugi pa so obratovali še do 1. julija, nakar so hoteli premogarski baroni sedanjo mezo znižati na ono, ki je bila v veljavi leta 1917. Tako smo bili prisiljeni odložiti orodje in smo šli na štrajk.

Nikomur ne svetujem sem hoditi, ker tukaj nobena majna ne obratuje unijsko, temveč delajo le sebi. Jaz ne delam že štiri mesece.

Tukaj smo se premogarji odločili, da se ne udamo, da gremo na delo edino pod pogojem, da kompanije podpišejo jacksonvillsko lestvico iz leta 1924.

Premogarski baron Balanc, ki lastuje več premogorov v tej okolici, je skušal na vse načine, da bi dobil v svoje rove skebe, pa jih ne more, ker so vsi rovi dobro zastraženi od unijskih piketov. Dne 25. t. m. se nas je zbralo več kot tisoč premogarjev in smo piketirali, a niti enega skebe ni bilo blizu, le nekaj "Bucefuov" je bilo in pa pet državnih policajev. Vse pa se je zavrnilo mirno.

Kakor hitro se bo obrnilo na boljše v tej okolici, bom takoj poročal v dnevniku "Prosveti". Pozdrav vsem stavarjem! — Frank Uchakar, Box 515, Spangler, Pa.

Smrt rojaka. — Moja zahvala.

Cleveland, O. — Že zopet se oglašam v priljubljenem listu, v dnevniku Prosveti. Z delom je tukaj bolj slabo, kakor pač sploh vsepovsod, ker brezposelnost je menda objela vsa Ameriko.

Prostovoljno je šel tukaj v smrt rojak Frank Selek. Njegovo truplo je bilo potegneno iz jezera Erie dne 22. julija. Star je bil 46 let, stanoval je na 6013 Glass aveniji in je bil član društva "Cleveland" št. 126 S. N. P. J. — Poleg te je še mnogo drugih novic v Clevelandu, a se mi ne zdi važne, ker itak pridejo v javnost po drugih potih in pa prostora ne maram jemati preveč v listu, ker moram objaviti zahvalo, katero sem dolžna vsem tistim, ki so me na mojem potovanju prijazno sprejeli.

Najsrčneje se zahvaljujem za prijazni sprejem, gostoljubnost in postrežbo, ki so mi jo nudili sledeči rojaki: Mr. in Mrs. Miloshic iz Chicaga, Mrs. Rosie Vick iz Arga, Ill., Mr. in Mrs. Nagode v North Chicagu ter Mr. in Mrs. Nagode v Waukeganu za njih prijazen in sprejem na postajo; istotako se iskreno zahvali za naklonjenost Mr. in Mrs. Roletto v Jolietu, Ill., in Mr. in Mrs. Reber istotam ter vsem onim, ki so mi delali družinsko začasa mojega bivanja v Chicagu in kjerkoli sem bila na obisku. Najlepša hvala pa Mr. in Mrs. Miloshic, ki sta se potrudila, da sta mi marsikaj razkazala v Chicagu ter me spremljala na postajo Englewood ko sem odhajala v Cleveland.

Pozdrav vsem mojim prijateljem! — Vera Potochnik.

JAVNA GOVORNICA

Glasovi članov S. N. P. J. in štatejve "Prosvete".

Irwin, Pa. — Predno se poslovim od tukaj, me veže dolžnost, da se zahvalim vsem, kateri so mi storili kaj dobrega za časa mojega potovanja kot zastopniku za razne liste, kot lista Prosveta, Proletarec, Naš Dom itd., s tem, da so naročili ter obnovili liste od mene, in mi pomagali do boljšega življenjskega standarda v mojem slabem stanju zaradi zdravja. Najlepša hvala gre rojakom, kateri so mi dali brezplačno hrano in stanovanje začasa bivanja v naselbinah. Imen ne bom omenjal, ker jih je preveč. Torej sprejmite val, pri katerih sem bival, moje najlepše zahvalo za vse!

Zahvaliti se patudi moram naši materi S. N. P. J., kateri mi je delila večkratno podporo v obliki bolniške podpore zadnji čas, skupaj nad 16 mesecev, in mi izplačala popolno odpravnino. Tu je dokaz, kake vrednosti so pravne slovenske podporne organizacije v slučaju bolezni ali nesreče. Prava organizacija je pa le tista organizacija, katera ima prava pravila in pravo vodstvo, in to je S. N. P. J. Ona ima v pravih tudi točko, katera nakazuje neozdravljivim popolno odpravnino bolniškega in smrtninskega sklada. In to je največja pomoč za neozdravljive članke, za organizacijo pa največja korist, ker ji ni potreba izplačati cele zavarovalnine. Člani pa postanejo bolj svobodni, ker niso več pod nadzorstvom bolniških obiskovalcev. Mnogo bolnikov je nezmožnih za vsako delo. To je delo, od katerega bi mogli toliko zaslužiti, da bi mogli preživeti samega sebe, pač pa so zmožni od časa do časa prijeti za kako lahko delo, in to le za par minut, nikakor pa ne za par ur. Neozdravljivim bi veliko pomagalo, da bi spreminjali misel v delo večkrat, in ne samo na bolezen misliti, kakor so po pravih prisiljeni.

Zato ključem slovenske organizacije, dajte neozdravljivim bolnikom več svobode, več razvedrila. Ker več razvedrila bi pomagalo, mogoče večini pripoznam neozdravljivim, da počasi ozdravijo in postanejo zmožni opravljati delo, od katerega bi mogli preživeti samega sebe in bi postali zopet dobri člani človeške družbe. Ker je to moj zadnji dopis od tukaj, priporočam vsem tistim, kateri ne občutijo bolezni bolnika, da ga ne obsojajo drugače, kakor v resnici je. Kajti obsojati brez dokazov je zločin.

Ob priliki bom opisal bolezen "arčana napaka in nje izvor" iz Jugoslavije, kamor se podam 6. avgusta t. l. Še enkrat lepa hvala vsem, kateri ste mi delili pomoč zadnjih 7 let radi moje bolezni. S. N. P. J. priporočam vsem. Kateri ste že člani, pa ostanite nje člani, kateri še niste, pristopite. Pozdrav! — Jer. Kekelj.

SPORAZUM MED KLERIKALCI IN RADIKALI

(Izvirno "Prosveti").

Najnovejši politični dogodek je, da so se naši klerikalci ozioroma njihov vodja dr. Korošec sporazumeli z radikali odnosno z ministrskim predsednikom Vukičevićem. Oba politika sta delala sporazum kar na lastno pest brez da bi se kaj obvestil narod, tako od ene kakor od druge strani. Dr. Korošec je k večjemu nekoliko na zaupniškem zborovanju klerikalne stranke po ovinkih omenil, da je treba v bodoče delati politiko, ki bo Sloveniji in državi v korist; zato je potreben prijateljski sporazum. Skoraj do nedavnega je bila namreč vsa klerikalna politika posvečena borbi za avtonomijo Slovenije; sedaj pa so klerikalci vrgli vse to med staro šaro in bodo pri volitvah šli na pomoč Vukičeviću, za kar tudi ni izključeno, da dobe v kratkem času kak brespomemben ministrski stolček, morda vero ali pa prosveto.

Ozadje tega političnega sporazuma je, da se vsled prepira v radikalni stranki moči zelo krejše. Vukičević pa hoče, da spravi na svojo stran kar mogoče veliko mandatov pri letošnjih volitvah. Klerikalci so mu padli kakor zreli orehi v naročje. Zadnje dneve je bil Vukičević tudi v Sloveniji, ker je prišel na Bled v avdienco; pri tem sta pa z dr. Korošcem podpisala takozvani pakt prijateljstva. Sedaj je sploh Slovenija nekak politični center, ker prebiva kralj na letovisku na Bledu in skoro vse politične veličine hodijo okrog njegove bližine. Tako sta prišla te dni tudi oba Radiča, ki sta prošla za avdienco.

Vprašati se moramo, ali bo ta pakt prijateljstva Sloveniji kaj koristil. Klerikalcem gotovo, za splošne koristi pa še vprašanje, ki se bo gotovo precej obravnavalo: Od strani Radiča se zatrjuje, da je ta pakt naperjen v glavnem proti Hrvatom, da

bi se jih na ta način popolnoma izrinilo od delovanja v notranji politiki. Klerikalci so pa očitno stali vočilež svojih dosežanj politiki na slabšem položaju in zato jim ni kazalo drugega, kot da so se zvezali z Vukičevićem. Tako bodo podpirali drug drugega in ni vrag, da bi ne bilo nekaj uspeha, seveda za klerikalce in radikale, ostali Slovenci pa ta pakt ne bo prinesel nikake koristi.

DRUŽINSKA TRAGEDIJA POSLEDICA LOVA ZA BOGASTVOM.

Bogastvo je, a družine ni. — Družinski oče je ostal sam.

Birmingham, Ala. — Te dni je prišel premožen tujec v hotel Bankhead in je naročil obed za pet oseb v posebni sobi. Dva natakarja sta stala v sobi, da služita gostom. Nepriznane je pa vstopil en sam človek, s pobejenimi lasmi in se vsedel k mizi, na kateri je bilo servirano za pet oseb.

"Za enega" sta vprašala natakarja. — "Ne, za pet," je lakonično odgovoril tuji gost.

Skozi pet in štirideset minut je misteriozni tujec obeda val sam. Ko je končal jesti, je odredil, da se naj jed in krožniki za štiri druge osebe odnesejo.

Tujec ni povedal natakarjema, da je Paul J. Evander, ki je pred osmimi in dvajsetimi leti zapustil svojo ženo in tri otroke v Seattle, da je šel iskat zlato v Klondike. Ravnotako ni povedal natakarjema, da od svojega odhoda ni več videl svoje žene in otrok.

Ko so došla prva poročila, da so v Alaski odkrili zlato, je Evander v sporazumu s svojo ženo vzel svoje prilhanke in se napotil v novo obljubljeno deželo.

Minili so tedni, meseci, leta, toda Evander ni imel uspeha. Bil je že ves obupan, da je nekega dne naletel na zlato. Evander je na to šel do prve trgovske postaje peš in sporočil svoji ženi, da je naletel na zlato in da so se njune sanje uresničile.

Končno, se je Evander vrnil v Seattle in je hotel na dom svoje družine. Hišica je bila prazna, bili so sami tuji ljudje v okolici in nihče se ni spominjal, da je kdaj slišal o Evanderjevih.

Evander je nato pričel oglašati v časnikih. Uspeha ni bilo. Nato je pričel potovati križem Združenih držav, da najde svojo družino. O nji ni slišal dozdaj besede.

To iskanje je Evanderja prignalo tudi v Birmingham pred nekaj dnevi, da tu poizkusi svojo srečo. Našel je zlato, a izgubil je svojo družino. Tako in slične družinske tragedije se odigravajo v današnjem kapitalističnem družbenem redu po vsem svetu. Vsega siti podporniki kapitalizma ne razmišljajo dosti o njih. Oni sedijo k bogatstvu obloženim mizi, napolnijo svoje želodece, na to pa ležejo mirno spat, kakor da bi vsi ljudje na svetu živeli v raj.

KAJ VERSKA BLAZNOST POVZROČI?

Podporniki Ben Purnella verjamejo, da bo njih načelnik večno živ.

St. Joseph, Mich. — Prebivalci Hiše Davidove verjamejo, da bo njih načelnik Ben Purnell, poznan tudi pod imenom kralj "Ben", odpravil in večno živ. Tako je namreč pričel Charles Dissen, pridigar ter verske sekte, v pravdi, ki se vrši za razpušit verske kolonije. Poslušalci pri obravnavi so se morali precej premagovati, da se niso pričeli smejati na glas. Se bolj je pa silil poslušalcem smeh na usta, ko je pričel nadaljevati; zakaj je kralj "Ben" igral akrikanca, ko so ga iskali zaradi obtožbe, da je zlorabil neko deklico: "Kjer je še bil, mi smo vseno vedeli, da je na varnem. Bil bi tepel, ako bi se prikazal takrat javno. Ne ravnal bi pametno, ako bi položil svojo glavo v žrelo topa, da se mu odstreli," je rekel Dissen.

Pridigar je pozabil, da je malopreje pričal, da bo "Ben" večno živ in da se človeku, ki bo večno živ, ne more odstreliti glava, ako je tudi vtakne v topovo žrelo.

Delavčeva opazovalnica

Piše Ivan Molik.

Dvajsetletnica.

Pred nekaj dnevi je "Proletarec" reproduciral v pomembni obliki grobo karikature, ki je izšla leta 1907 v pokojnem "Amer. Slovincu" in katera se nanaša na izid znanega "farskega procesa" v Chicagu. Naključje je hotelo, da je reprodukcija karikature izšla baš ob dvajsetletnici omenjenega procesa. Par besed komentarja ne bo okoliščevalo.

Starejši čitatelji se spominjajo, kako je bilo pred dvajsetimi leti. S. N. P. J. je takrat štela 56 društev in par tisoč članov. Pokojni "Glas Svobode" je bil glasilo. Martin Konda je bil gl. tajnik in gl. urad. jednote je bil v njegovem stanovanju nad brivnico — lesena bajta — na Blue Island ave. med 20 in 21. cesto. Jednota je bila stara komaj tri leta. Takrat je bilo po naši Ameriki vse črno; oči vseh večjih naselbin so bile obrnjene v Joliet. "Proletarec" je izhajal drugo leto enkrat v mesecu. Drugega lista, ki bi bil nam naklonjen, ni bilo. Baš takrat sem prišel iz Calumeta v Chicagu — nekaj tednov pred začetkom gorečnosti naplacen z — zapornom v Milwaukeeju in z brčami, dokler ga niso brčili v grob v Jolietu.

Glavne osebe v procesu so bile: trije župniki, Anton Sojar, Frank Sušarski in John Kranjec, kot tožitelji in Martin Konda ter Ivan Kaker kot obtoženca. Kaker je bil urednik lista "Glas Svobode." Slo je radi ponatjanjenega podlistka "Žrtve razmer" in nekega dopisa iz La Sella, ki ga je bil poslal Anton Potisek. Oboje je bilo v obtožnici označeno kot "občasne matter", s katerim je bila kršena poštna določba. Obravnava se je vršila pred zveznim sodnikom K. M. Landisom in je trajala približno en teden. Omenjeni trije župniki niso zamudili niti ene minute v sodni dvorani. Kranjec je bil celo pooblaščen po sodniku, da je pazil na Kakerjevega tolmača, če je pravilno govoril! Ironično na-

ključje je tudi hotelo, da so me postavili za zvezno pričlo proti Kakerju! Druge priče namreč niso imeli glede oddaje lista na pošto. Ker sem bil priča — slaba priča za tožitelje! — me niso mogli obtožiti z drugimi vred, da bi bili radi.

Izid procesa je bil: Konda in Kaker eno leto ječe. Kasneje jima je bila kazen znižana na tri mesece in dejanski sta bila v zaporu le po šest tednov. Ko je bila prva obsodba razglašena, so se župniki veselo nasmejali in Kranjec mi je rekel v obraz zunaj na hodniku: "Zdaj imate, lumpi!"

Mislili so, da sodišče ustavi list, in "Amer. Slovinc" je že objavil — poleg omenjene karikature — posmrtno glasilo jednote. A list je izhajal dalje — celih dvajset let. Jolietški "Amer. Slovinc" je prej poginil.

Preteklo je dvajset let — in vsi soudeleženci procesa, razen Kakerja in mene, so že med mrtvimi. Sojar, ki je šel zadnji v grob, je nekaj let kasneje opustil boj proti socialismu in je celo hodil k brezvercem v vas. Končno je bil za svojo prejšnjo gorečnost naplacen z — zapornom v Milwaukeeju in z brčami, dokler ga niso brčili v grob v Jolietu.

Tako so danes vsi štirje — Konda in župniki Sušarski, Kranjec in Sojar — že mrtvi. Ako bi bil risar, bi narisal, kako vsi štirje nekje na "onem svetu" igrajo "sixty-six."

Čikaški "farski proces" je bil za našo stvar v splošnem dober stimulant. To lahko rečem danes, ako pogledam nazaj v tiste črne čase, potem pa razliko med ono in sedanjo dobo. Klerikalci niso pridobili ničesar — razen da sta bili dve osebi nekaj časa v zaporu — izgubili pa so na tisoče pristašev, ki so še danes med nami.

Podrobnosti procesa so zelo zanimive. Imam jih še dobro v spominu. Ob priliki jih spišem in objavim kot dokument časa in razmer.

Androlita:

Moje letovanje po jugu

5.

Kje bova prenočevala, je bilo prvo vprašanje, ko sva s prijateljem stopila s kolodvora v New Orleansu. Sopotniki so nama prej kar vsi svetovali, naj bi šla v francosko četrt mesta, šel da so tam najmanj odušaki ljudje, najbolj potrebljivi, najbolj, najbolj čisti in sploh krepostni, v tako visokem superlativu, da se je nama zdelo prelepo, da bi bilo vse res. Ampak vseno sva si dejala, če je le polovico tega, kar so nama povedali, res, se bova nocoj še dobro imela. No, in sva vse zamorec, ki so se ponujali za vodnike in nosilce prtljage, odgnala od sebe in sva jo junaško krečila čez cesto naravnost pod palmov drevored in odtod naravnost naprej, kakor da bi imela še cel New Orleans v mezinu.

Da bi najela taksi, nama še v glavo ni padlo. Midva sva prišla na letovanje, ne pa zato, da bi se vozila po čikaško. Ali ker se je ulica le vlekla, s prijateljem Kljunom pa nikamor prišla nisva, sva skočila na "karo", kateri pravi jo v New Orleansu "tren." Rekla sva sprevodniku, da hočeva v francosko četrt, ali ker naju ni mogel razumeti, sva sedla v najbližje sedeže od zadaj.

Tam na nasprotni strani je sedela lepa devojka čokoladne barve, rožastih šobic in velikih belih oči z majhnno črno punčico na aredi. Bila je mlada in polna, da je bilo vse težno napeto na nji. Moj dobri prijatelj Kljun se je ni mogel nagledati in jaz (ki nisem ravno grd), sem se tudi kar čudil. In prvička zamorečka se je tako prijavno nasmejala, da sva se s Kljunom kar spogledala in sva se seveda tudi midva lepo nasmejala in sva ji pomešnila vsak na eno oko. Kaj bi se bilo še vse lahko zgodilo, ravno na vem, a čisto zagotovo bi se bila vesela k nji vsak na eno stran, da ni pri-

šel k nama sprevodnik, ki je nama velel zašepetati:

"Beloputna gospoda, prosim, sedita v sprednje sedeže!"

Pogledala sva ga in si mislila, kaj ima ta služabnik nama ukazovati, kje naj sediva. Zato se pa nisva zmenila za opomin in sva ostala v zadnjih sedežih. Ampak kaj naju vsi tako gledajo in se nasmejujejo, sva si mislila, ko sva se ozirala po zamorecih, z vseh sedežev strmečih na naju. Nazadnje sva vendar uvidela, da razen naju vsi beli gospodje in gospe sedijo spredaj in vsi zamorci zadaj. V sredi med obema skupinama pa sva ugledala tablico, ki je naju opozorila na nerodnost, ki jo uganjavajo. Tablica je predpisovala, da morava kot beloputna gospoda sedeti spredaj in sva tako tudi storila in se nisva čisto nič več ozirala v zamorce, kateri so povsod zadnji. To nama je padalo ravnotako kakor poljanilo železniškega uradnika v Chicagu.

Pripeljala sva se v francosko četrt Orleansa. Marsikaj je naju že naprej opozarjalo, da sva tam, ali midva tega nisva vedela. Bil je namreč močan vonj, ki je vel od onih francoskih in laških ulic tako vsiljivo, da si nisem upal ne jaz ne moj tovariš dobro potegniti sape vase. Midva, ki sva prišla iz Chicaga, namreč nisva bila vajena premočnega vonja.

Najbolj mi je v francoski četrti prijal vrvež, ki ni čisto nič južnjaški. Tu je vse živahno kakor na čikaškem Maxwell Streetu, le žeparji, mislim, da ne morejo biti tolikanj strokovnjaški. Dasi je bilo še o poznuri, je bila na trgu največja živahnost. V Kurji ulici ne prodajajo drugega kot kure in tam seveda diši kakor v kurni, takoj v naslednji ulici prodajajo ribe in ostrige in tam seveda tudi diši. Tako prodajalnji vsak na eno stran, da ni pri-

(Dolje na 2. strani.)

IZDATKI ŽELEZNIŠKIH DRUŽB SO SE ZNIZALI.

Znamenje depresije.

Prvi trije meseci tekočega leta napovedujejo, da so se naročila železniških družb prvega razreda za železniško opremo zelo znižala, kar pomeni, da zaradi tega znižanja naročil železniške opreme na tisoče in tisoče delavcev nima dela.

Železnice so pod privatno kontrolo. O njih usodi odločajo privatni finančniki. Ti privatni finančniki imajo torej moč, da se gospodarsko življenje v Združenih državah oživi, ali pa dremlje, ker oni odločajo, koliko bodo izdale železniške družbe za novo železniško opremo, popravila itd. Železniške družbe naročajo lokomotive, tračnice za progo, stavbinske tračnice, vozove, železo, orodje, stroje in druge potrebščine, kar daje dela najmanj še dva milijona delavcem zunaj železniških službencev.

Ta naročila pa ne gredo v ravni črti. Eno ali dve leti so nižja, nato zopet višja, sploh v toliki množini, kot določijo privatni finančniki. Ta praksa na ameriških železnicah je povzročila, da so železnice odpovedale v vojnem času, ko jih je dežela najbolj potrebovala in da jih je morala prevzeti vlada v kritičnem času, da niso sploh popolnoma odpovedale.

Številke, ki predstavljajo izdatke, govore jasno kot beli dan, da je ta praksa še danes navzlic bridkim skušnjam v vojnem času uveljavljena. Privatna kontrola ameriških železnic je podobna slabemu in zanikernemu gospodarju, ki še le takrat popravi svojo hišo, ko se mu začne podirati nad glavo, a nikdar je ne popravi temeljito. To potrjuje naročila železniških voz in lokomotiv. Medtem ko je v nekaterem letu naročenih več kot sto tisoč železniških voz in več kot 2,500 lokomotiv, pade naročilo za železniške vozove za več kot petdeset tisoč ali pa še več, za lokomotive pa za tisoč.

V Ameriki grade zdaj prav malo novih železnic, zato človek zdrave pameti ne more verjeti, da se v enem letu pokvari in razbije tolikšno število železniških voz in lokomotiv, da so v naročilih tako velike razlike, kot jih nam prikazuje statistični izkaz o naročilu železniških voz in lokomotiv od leta 1913 pa do leta 1926. Ta izkaz nam pove, da je bilo po vojni naročenih največ železniških voz leta 1922. Nato malo manj, na kar se je število zopet povišalo, po letu 1924 je pa pričelo zopet padati. Tovar narji, ki izdelujejo železniško opremo, izjavljajo, da to neredno naročanje železniške opreme ne povzroča le neredne fluktuacije v industrijski aktiviteti dežele, ampak tudi povišuje stroške za železniško opremo.

Ta nered v naročanju železniške opreme ostane, dokler ostanejo ameriške železnice pod privatno kontrolo. Ko je inženir Plumb objavil svoj načrt za nacionaliziranje ameriških železnic in ga branil z velikim uspehom, so bili vsi privatni bizniški interesi pokonci, najglasnej med vsemi so pa bili železniški in finančni, ki so slikali v temnih barvah bodočnost Združenih držav, ako kongres sklene, da se železnice nacionalizirajo. Ta krik ni bil drugega kot prazen strah za ameriško javnost, da se obdrži privatna kontrola nad ameriškimi železnicami. Ta krik je učinkoval na javnost. Polegla se je agitacija za nacionalizacijo ameriških železnic, zavesti so se dali celo železničarji, katerim je bil več golob na strehi, kot vrabec v njih roki, in privatni interesi zdaj gospodarijo na ameriških železnicah. Kakšno je to gospodarstvo pa govori statistika o naročanju železniške opreme, posebno železniških voz in lokomotiv.

Ta statistika opominja ameriško javnost, da mora letos v jeseni, ko se snide kongres k zborovanju, zopet povzdigniti svoj glas za nacionaliziranje ameriških železnic, in da ne sme odnehati od te zahteve, dokler ne bo dosežena, kajti železnice igrajo zelo važno vlogo v gospodarskem življenju vsakega ljudstva.

Vesti iz Jugoslavije

STRAŠNI POŽARI GOZDOV- JA V BOSNI.

Radi hude vročine so se vneli veliki gozdni kompleksi. — Nepregledna škoda. — Kraljeva lovišča v plamenih.

Radi silne vročine, ki vlada v Bosni od 6. julija še danes 12. julija, so se na mnogih krajih pojavili gozdni požari, ki so zavzeli ogromne dimenzije. Zado- stajale samo iskra od koderkoli, pa se vnamejo celi gozdni kompleksi. Med ljudstvom je za- vladala panika. Požar v ob- lasti Stambulića se naglo širi. V nevarnosti je največja parna žaga Feltrinelli ter železničar- sko okolišče v Stambuliću. Do večerajšnjega dneva požara niso mogli omejiti, čeprav so prihiteli na pomoč vojniki in o- rožniki. Še huji je bil požar v Han Kramu, kjer je pogorela velika žaga trdnice Ugar z vs- o lesno zalogo in več hiš, med nji- mi novozgrajena šola tako, da je nad 160 rodbin brez strehe. Škoda se čeni na petdeset mili- jonov dinarjev.

Po zadnjih vesteh se požar vedno bolj širi in je objel že kraljevske lovskega dvorca v Han Pjesku, kamor so z velikimi te- žavami prispeli vojniki ter pri- čelje z gasilno akcijo. Na pogo- rišče je prispel tudi minister za agrarno reformo dr. Andrić, ki je bil na agitacijskem potova- nju v Bosni, komandant žan- damerijskega polka Stepano- vič ter razni šumski strokov- njaki. Požar je brez dvoma za- hteval tudi človeške žrtve, njih števila pa doslej še ni bilo mo- goče ugotoviti. Ranjencem ni- di prvo pomoč vojaška saniteta.

O večjih gozdnih požarih po- ročajo tudi iz Gornjih Podovi- čev, iz Srednjega ter iz Ravne planine, kjer je pogorela žaga Hadži-Sabanovića. Požar se š- ri proti izvoru Bistrice, ki pre- skrbuje z vodo mesto Saraje- vo. Ukrenilo se je vse, kar je mo- goče, da se reši rezervoar in vodovodna naprava.

Požarov toliko obsega ne pomnijo tamkajšnji domačini. Strokovnjaki cenijo škodo, ki so jo v zadnjih dneh povzročili gozdni požari, na približno 150 milijonov dinarjev. Mnoge trdnice so vsled teh požarov iz- gubile svoj teren za eksploata- cijo in se ne bodo zopet zgradi- le. Vsled tega bo več sto rod- bin ostalo brez kruha.

V Sarajevo še neprestano pri- hajajo vesti o novih požarih v bosanskih gozdovih. Tako je danes prišla vest iz Kladina, kjer je pogorel hotel s petimi poslopji, ki so obkrožena z goz- dovi. Tu se čeni škoda na 10 milijonov. Razen tega je davi- javila orožniška postaja iz Cr- nove pri Sarajevu, da se je po- žar pojavil na Rogoj Planini, kjer je po takoj začeli gasiti domačini in vojaštvo. Par vo- jakov se je radi vročine onesve- stilo, nekateri pa so si pri pre- važanju z avtomobili polomili roke in noge. Iz Travnika po- ročajo, da je pri gašenju v goz- du podjetja Ugar, ponesrečil mlad gozdar Herman, ki je men- da popolnoma zgorel.

Sedaj se še ne more precenti- ti skupna škoda v bosanskih in hercegovinskih gozdovih. Sa- mo po cenitvah zavarovalnih dru- žub iznaša škoda v privatnih gozdovih okoli 100 milijonov di- narjev. Požari, ki so nastali v- čeraj, so lokalizirani. Ni pa izgleda, da bi se požari mogli pogasiti, dokler ne bo dežja. Oni kompleksi, ki so v plamenih, bodo morali biti žrtvovani, da zgori do kraja. Največji požar, ki se traja, je v Han-Pjesku, kjer gori kraljevo lovišče na š- stih krajih.

Katoliška mladina — revol- tira! Krekov duh še živi. Ofi- celno vodstvo SLS se sicer že dolgo trudi, da ga popolnoma izrine in izruje iz mladokatoli- škkih vrst — vendar, prevelik je bil vpliv Krekovega duha na katoliško gibanje, da bi moglo zamreti. Najnovejša politična in programatična kapitulacija pred belgrajsko vladno oligar-

hijo je izbila sodu dno in ne- zadovoljstvo, ki je že dolgo telo- zlasti med katoliško socialno opredeljenimi elementi v SLS — je sedaj izbruhnilo tudi jav- no in nobena tajnost ni več, da je pobuna v vrstah katoliške socialne mladine popolna in da resno grozi streti premoč kon- zervativnih posameznikov. Gi- banje, ki se zbira okoli "Križa na gori", postaja močnejše in močnejše, zahteva, da se stran- ka vrne h Krekovi miselnosti in značajnosti — s tem gibanjem niso samo delavci, niso samo ne- kateri svobodnejši dijaki, s tem gibanjem so tudi mladi theo- logi. Značilno je, da je SLS jav- no čisto prezrla sestanek v Vel- ki Nedelji in še druge zelo zna- čilne pojave v notranjem kato- liškem gibanju Slovenije. Je res, da so mogočniki hoteli to nezadovoljstvo in to gibanje, ki edino utegne še rešiti stranko razsula, na vsak način potla- čiti, vendar se jim topot neme- ra ni več posrečila. O tem giba- nju bomo še poročali. Prevažen- je ta pojav za politično življe- nje Slovencev. To gibanje pri- ča, da Krekove ideje še žive in še oplojuje mlade sile, ki žive v današnjem socialnem času in ne v reakcionarni preteklosti!

Strele je omamila 16. julija dve deklici v Ljubljani, in sicer 19letno Stanislava Turk in 14let- no Heleno Butnov, ko je udarila v hišo pred pokopališčem sv. Križa.

Zagoneten samomor je izvr- šila 23letna Elizabeta Vrabec iz Dragučeve pri Mariboru, ki je služila v Ljubljani. Njeno trup- lo so našli 13. julija ob železni- škem tiru v Tivoliju.

Utonila sta dva slovenska vojaka v Šabcu v Srbiji, ko sta se kopala. Prvi je bil Jože Mrak iz Kranjske gore in drugi Jernej Meze iz Logatca.

V Novem mestu je bil 13. ju- lija aretirani usnjarski trgovec Jakob Planinšek, ko so v nje- govih hiši našli vse priprave za ponarejanje dvodinarskih nov- cev.

MOJE LETOVANJE PO JUGU.

(Nadaljevanje z 2. strani.)

jo skoraj v vsaki ulici kaj dru- gega, na vseh vogalih pa čepe ženske in prodajajo fige.

S prijateljem Kljunom, ki je bil večinoma istih mial kot jaz, oziroma sem bil jaz tistih misli kot on, sva brž sklenila, da tam preveč diši in tudi če se dobi kak hotel, da bova rajši šla kam drugam. Kupila nisva ničesar, tudi fig ne, ker sva bila še sita banan.

Samozavestno ugotovivši, da sva sama le boljše vedela kakor prijazni sopotniki, ki so nama priporočali francosko četrt, sva odločno krenila nazaj proti sre- dišču mesta in sva dobila dober hotel z relativno dobro postrež- bo. Relativno dobro namreč zato, ker se je uravnavala po številu kvodrov, ki so šli temočokolad- nemu zamorcu.

Ja, in s prijateljem sva dobila prostorno sobo z veterinjačo pri- bližno tako veliko kot soba. Ker je bilo le preveč sopare, sva od- prla veterinjačo, ki se je na naji- no grozo s tuljenjem in organ- skim pišem začela vrteti.

"Križ božji, primi se, moj do- bri prijatelj Androlin!" je skrb- no vzkliknil Kljun in jaz sem se v resnici prijel za posteljo z obe- ma rokama. Veterinjačo sva u- stavila, pozneje pa jo zopet od- prla, ko sva dobila ravnotežje, da naju piš ni mogel odnesti skozi okno.

Postrežljivi zamorec je še pri- šel vprašat, če bi še kaj rada. In ko sva dejala, da ne marava ničesar, je naju spomnil na de- kleta. Zagotovil naju je, da jih nama dragevolje rad pripelje. Ampak midva sva rekla, da sva prišla letovat in sva se obrnila, da bi spomnila zamorca, kje so vrata. Osvežila sva se v kope- lji in se lepo počesala, obleka sva spet sveže, lepe bele hlače in čiste srajce in sva šla na no- čno letovanje po zaspanem New Orleansu.

Iz devete dežele

Coverdale, Pa. — Poročal sem že večkrat o naših delavskih razmerah. Mi sedaj ravno tako čakamo za našo delavsko pravi- co kot je deveti deželan čakal zajca.

Ko sem bil še vojak pri 87. pešpolku, bili smo res enkrat tam v deveti deželi na vojaških vajah ali podomače na mane- vrnih in videli smo zajca, ki je že bil ostrazen od naših voja- škkih krogelj, in ni znal kam se hoče podati. Nato pa deveto- deželan pride s svojo puško, strelja na zajca, ali strel ni po- čil. Deveto deželan se razsrdi, gre domov, pa prinese eno kilo črnega popra. Sedaj strelja in zajcu potrosi črnega popra in zajec je res prišel ta poper šno- fat in potem pa začne zajec s tako naglico kihati, da se je ubil tam na mestu.

Mi, ki smo bili pričujoči, smo gledali ta prizor in smo se tako smejali, da je našemu kapitanu polovico glave odletelo od sa- mega smeha, samo možgani so še ostali na pravem mestu. Do- sti mojih tovarišev ni vedelo, kaj je našemu kapitanu, čeprav mu je na glavi čreplnje manj- kalo, pa ni bil zato pozneje nič žalosten. Zvečer pa nas pokli- če v svojo sobo, in nam da piti dobrega šampanjca, in začeli smo cigarete kaditi, naš kapi- tan tudi, in videli smo, ko je cigarete kadil in dim vase po- tegnil, mu je prišel ves dim na vrh glave ven. Sedaj smo se spogledali, kaj naj storimo

z našim poveljnikom. Stirje smo šli v trgovino in kupili smo mu medicarsko čreplnjo in mu jo pritiskali na glavo. In tako je bil naš kapitan zopet na trd- ni podlagi.

Ko smo našega kapitana o- zdravili, podali smo se naprej po deveti deželi, in pridemo do nekega gozda in tam nam da kapitan povelje, da se smemo vvesti da se malo odpočijemo. Potem nas razdeli, da gremo na patroljo. Tako sva šla z mojim tovarišem po dolgi poti. Kar zaslišiva na poti šum, se ozreva in skoro bi bila okamenela; kar naenkrat zagledava velikega leva, ki je ravno proti nama ko- račil in nama glasno naznanjal, da bi naju rad za kosilo požrl, ne da bi vprašal, ali naju sme ali ne. Puško sem imel naba- sašo, pa sklenem na zverino streljati. Ustrelim, pa ga ni- sem dobro zadel, le še bolj ne- umnega sem napravil. Obrnem se, hočem uteči, kar naenkrat zagledam pred seboj velikans- kega krokodila, ki je grozovito odpiral svojo žrelo, da bi me požrl. Toraj pomislite bratje, kako mi je bilo: Za mano lev, pred mano krokodil, na levi strani deroča voda, na desni brezno, v katerem so bile naj- bolj strupene kače. Ves omam- ljen padem na tla. Vsaka mi- sel, katero je še moja duša mi- sliti mogla, je bila strašno pri- čakovanje.

Komaj sem se upal glavo vzdigniti in se ozreti, in kaj sem videl? V svoje neizrečeno veselje vidim, da je lev v slepi jezi, s katero se je v mene za-

kadil, na tistem kraju na tla pa- del. Krokodil je čez mene skočil. Glava leva je tičala v žrelu krokodila in prizadevala sta se na vso moč, da se eden drugega znebita. Ravno o pra- vem času skočim po konci, iz- derem svoj vojaški nož in ko bi trenil, odrežem levo glavo, tako da je njegov život poleg mene telebnil na tla. Potem sem z debelim koncem puške levovo glavo še globlje v krokodilo- vo žrelo porinil, ki je potem prav z veseljem poginil. Kma- lu potem, ko sem ta dva stra- šna sovražnika premagal, pride moj prijatelj pogledat, da za- kaj sem zadaj ostal. Srečo sva si voščila eden drugemu, in potem krokodil zmerila, ki je bil ravno štirideset čevljev dolg.

Ko sva našemu kapitanu po- vedala, je poslal voz z ljudmi, in ukazal obe zverini domov pripeljati. Iz levove kože mi je ondotni Devetodeželan mošnje za tobak naredil, katere sem med svoje prijatelje razdelil. Krokodilovo kožo smo pa našo- pali in jo v nekem muzeju na ogled postavili.

Pozdravljam vse zavezne de- lavce po širni Ameriki. — Mar- tin Kasić, član društva št. 427.

Gora Mussolini!

Rim, 29. jul. — Fašistovski listi naznanjajo, da pojde Tura- ti, tajnik fašistovske stranke, dne 12. avgusta na čelu alpin- skega kluba na goro Blanc, ki se vzpenja na meji Italije, Fran- cije in Švice, ter prekrsti to go- ro v Monte Mussolini!

Slovenska Narodna

Ustanovljena 8. aprila 1904



Podporna Jednota

Inkorp. 17. junija 1907 v državi Illinois

GLAVNI STAN: 2657-59 SO. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS

Izvrševalni odbor:

UPRAVNI ODESEK:

Predsednik Vincent Calmar; podpredsednik Andrew Vidrich, R. F. D. 7 Box 103, Johnston, Pa.; gl. tajnik Blas Novak; tajnik bolniškega oddelka Lovrenc Gradišek; gl. blagajnik John Vogrich; urednik glasila Jože Zaver- nik; upravitelj glasila Filip Godina; vrhovni zdravnik Dr. F. J. Kern, 6233 So. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

GOSPODARSKI ODESEK:

Frank Somrak, predsednik, 994 E. 74th St., Cleveland, Ohio; Frank Aleš, 2124 S. Crawford Ave., Chicago, Ill.; Jacob Zupančič, 2627 S. Ridge- way Ave., Chicago, Ill.

POROTNI ODESEK:

John Goršek, predsednik, 414 W. Hay St., Springfield, Ill.; John Trčelj, Box 22, Strabane, Pa.; Tony Schragel, R. F. D. No. 1, Johnston City, Ill.; Frank Podhaj, Box 61, Park Hill, Pa.; Anton Šular, Box 194, Gross, Kans.

BOLNIŠKI ODESEK:

OSREDNJE OKROŽJE: Lovrenc Gradišek, 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VZHODNO OKROŽJE: Joseph Zorko, R. F. D. 2, Box 120, West Newton, Pa.; Anton Abram, 1169 E. 76th St., Cleveland, Ohio.

ZAPADNO OKROŽJE: Jacob Baloh, R. R. 8, Box 88, Pittsburg, Kans.; se jugozapad: Frank Klun, Box 958, Chisholm, Minn.; se sev. zap.: John Ge- lob, Box 144, Rock Springs, Wyo.

Nadzorni odbor:

Frank Zajc, predsednik, 3639 W. 26th St., Chicago, Ill.; Ludvik Medve- ček, 6409 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio; Albert Hraut, 555 So. Pierce St., Milwaukee, Wis.

Združiteni odbor:

Frank Vidmar, predsednik, 2502 Augusta St., Chicago, Ill.; John Olip, 2426 So. Clifton Park Ave., Chicago, Ill.; Peter Geshel, 3952 So. Broadway, Denver, Colo.

POZOR! — Korrespondenca s glavnimi odborniki, ki delajo v glavnem uradu, se vrši takole:

VSA PISMA, ki se nanašajo na posle gl. predsednika, se naslovijo: Pred- sedništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE BOLNIŠKE PODPORE SE NASLOVEJO: Bolniško tajni- štvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

DENARNE POSILJATVE IN STVARI, ki se tičejo gl. izvrševalnega odbora in jednote vohče se naslovijo: Tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawn- dale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE V ZVEZI Z BLAGAJNIŠKIMI POSLI se pošiljajo na naslov: Blagajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vse pritožbe glede poslovanja v gl. izvrševalnem odboru se naj pošljejo Frank Zajcu, predsedniku nadzornega odbora, čigar naslov je spodaj.



NA VRHU SVETA

-- ni ga enakega okusa
na milje razdalje, kot je ta!

NE, GOSPODI! Ni primešane sladkosti. In glavno je, da ničesar ne manjka. Vsa toba- kova dobrota je ohranjena; vsak najmanjši del dišečega vonja in prijaznega duha, ki ga tobak vsebuje.

Ničesar ni, kar bi kdo zamogel dodati, da bi izboljšalo okus ali kajenje Chesterfielda.

Za naravni tobačni okus — za gladkost, lahkoto in pravo prist- nost ni enakega na milje na- okrog!

- pravi naravni tobakov okus - je to!

Chesterfield

CIGARETE

PRIZNANJE SE MORA UPOŠTEVATI

TINA GORA

Gospodu nadučitelju je bilo devet in šestdeset let. Trdo življenje mu je začrtalo v obraz globoke zarezje in mu je pobelilo mehke lase. Velikostna, siva brada mu je padala globoko na prsi. S suhimi zagorelimi rokami je listal po majhni, debeli, v brezovo lubje vezani knjižlici.

Iz udobnega naslonjača, v katerem je sedel, se je zdaj pa zdaj ozri skozi okno, visoko gori v sive stene planin. Takrat mu je oko mladeniško zazarelo.

Kar potrkala nekdo na vrata.

"Le noter, o, le noter!" je prijazno dejal gospod nadučitelj.

V sobo je stopilo troje mladih deklet. Obklečene so bile v snežnobe obleke in v laseh so imele rože. Srednja je nosila v roki krasno urejeno šopek, katerega aredišče je bila skrbno izbrana kopicica planink, okoli njih pa sta se vila dva venčka. Prvi, tik ob planinkah, je bil zložen iz modrega svišča, vnanji pa iz bujno rdečega rododendrona. Prijetno je zadušilo sivemu starcu, ko se je dvignil iz naslonjača.

Deklice so se lepo poklonile in srednja je povzela s tresočim se glasom:

"Blagi naš gospod nadučitelj! Poslali so nas, da vam v imenu vseh globoko vdanih vaščanov čestitamo za rojstni dan in vam poklonimo ta skromni šopek, ki so ga nabrali vaši hvaležni učenci na Tihi gori. Zdravstvijte na mnoga leta, blagi naš gospod nadučitelj!"

Pri zadnjih besedah je deklica zakrčila z roko po zraku, z drugo pa mu je položila pisani šopek v drhteče roke.

"Hvala vam, ljubi otroci, za cvetje s Tihe gore," je odgovoril starček. "Oj, s Tihe gore..."

Pokleknil je in objel vse tri deklice. Globoko je sklonil svojo glavo in krčevit jok mu je stresal upognjena ramena. Tudi deklice so jokale in božale starčeve sive lase.

Pod oknom so zapeli vaški fantje veselo zdravico, potem pa isto lepo pesem o planinski s Tihe gore...

Deklice so poljubile gospodu nadučitelju koščeno roko in so odšle. Stari pa je stopil v kot pred razpelo, dvignil roke in zamrmral:

"O Bog, umri bi zdajle! Tako lepo mi je pri duši..."

A Bog ga je pomiril. Napolnil je njegovo srce s svečanim občutki in veli očka se je zopet spustil v naslonjač in jel prebirati svoj, v brezovo lubje vezani dnevnik. Preživljal je svojo mladost s prav tako ognjevitostjo kakor tedaj, ko je kolebal na vrvi med nebom in zemljo ter odvriskaval veselim pastirjem s planine.

DON CORREA
G. Keller.—Dr. Joža Glonar.

(Dolje.)

Tam je vsel v neki lini zvonec, čegar vrv je visela zunaj zidu na dvorišče, kjer so zvonili. Don Correa sam je bil preskrbel novo vrv, ki sicer ni bila debela, vendar pa dovolj močna za tako pogumno podjetje, če se je le zgornji del, zveza z zvonom, dovolj zavaroval. Zato je previdno lezel kvišku, z lučjo v roki, ki je seveda v valovih ritma in vročine, ki so prihajali iz globočine, skoro ugasnila. Na najvišji stopnici v stolpu je odrezal vrv, ki je tam služila za oporo, in je z njo pritrdil vrv ob zvoncek, tako da se je lahko drznil na pot. Pri tem mu je služil stari zvezdnati plašč, s katerim si je ovil obe roki, ko se je spustil po vrvi z visokega stolpa. Na dvorišču je že moral skakati skozi razne ognje in med njimi, dokler ni našel prostora za izhod, na katerega so požigali pozabili.

Ko je prišel do čolna in sedel vanj, je ukazal takoj odiniti in ko je bil dovolj daleč od obali, je videl grad v krvavem žaru, dočim so z ladij grmeli topovi in svetile neštivilne luči. Nikdar še ni bil med dvema ognjema v bolj čudnem položaju in z bridkim smehom je užival vso ironijo in nauk, da pri zakonu človek tudi z dobrim namenom ne sme igrati nobenih komedij, ampak da je boljše, če prepušči, da se vse giblje po čisto naravni poti.

Čustvo, da je rešen neznane, sramotne bodočnosti in neposredne življenjske nevarnosti, pa je njegovo slabotno voljo vendar tako popravilo, da je dal na admiralski ladji vso družbo povabiti k mizi, kjer ji je mirno povedal par besed. Da je mislil, da bo gospodi predstavil pošteno ženo in družico na poti, toda skrivnostna volja usode je uravnila tako, da se je začel ogenj nesreče in pogina in da je postala potrebna sodba, ki bo vsem prijateljem razrešila to žalostno uganiko.

Res je dal po končani pojedini še pred dnevom sestaviti preki sod, ki je izrekel zasledovanje na obsodbo povzročiteljev požara. Dejstvo, da se je zločin zgodil v navzočnosti bojne brodovja in da bi kmalu sam poveljnik bil njegova žrtev, je bilo dovolj povoda, da je spadala stvar pod sodstvo vojne zastave. Neposredno za tem je dal Correa prepeljati dvajset jezdecev in štirideset pešcev na suho in jim velel marširati proti Cercalu po dveh potih, ki jim jih je označil; po pravici je namreč sklepal, da bodo zločinci krenili tje. Res so se vsi trdno spali v hiši gospe Fenize, ko so ob solnčnem vzhodu prišli vojski tje; prestrašili so se ne malo, ko so jih zbudili, zvezali in peljali na pograbišče pri morju; tudi par pričo so vzeli s seboj. Izkušen preiskovalni sodnik se je že udeležil ekspedicije, ki je na lico mesta izvršil prve poizvedbe in zaslišal posamezne krivce. Nato so prepeljali jetnike na admiralo vo ladj, kjer je zborovalo pod posebnim šotom sodišče, poleg katerega je stal admiral s pasom poveljnika in redom zlatega runa. Pred njim je stala sedaj gospa Feniza, obdana od svoje družbe, popolnoma zmedena in plaho se ozirajoča sedaj nanj, zdaj na sodnike, zdaj na častnike in vojske, ki so stali v bližini.

Kakor je ta čedna družba prej zvesto držala skupaj in kakor zelo je bila služinčad udana gospej, tako je bilo zdaj vse popolnoma razbito. Drug je pričal zoper drugega, eden zoper vse in vsi zoper enega. Izvedelo se je, da je komornica na željo gospe njenega prvega moža v spanju zadušila, potem ko se je gospa tiho odstranila iz postelje. Potem je komornica, od katere je postala gospa popolnoma odvisna,

Zdajci pa se je pojavila med listi velika, suha planinka... Bilo mu je tri in dvajset let, ko je našel visoko gori pod Hudo pečjo. Takrat je napisal tisto lepo pesem o planinski s Tihe gore.

Poleg rože je bilo zapisano: "Ti Neskončni, ki si ustvaril vso to krasoto nam nevredni kom na veselje, utrgaj me s tega sveta, kadar bo Tvoja močna volja, kakor sem jaz utrgal to planinko pod Hudo pečjo..."

V gospodu nadučitelju je živo zaplula kri, ko je prečital te besede. Z nepopisno silo ga je vlečlo v Tiho goro. Razveselil se je, da sam ni vedel zakaj.

S težavo je obul težke okovanke in vzel iz kota svoj stari, obrabljeni cepin. Polagoma se je spuščal po lesenih stopnjicah. Na vrtu ga je srečala sestra.

"Nikar ne hodi. Star si že!" "Pusti me, Marta. Naj grem. Nekaj me kliče."

Starka mu ni ugovarjala. Šla je v njegovo sobo, pokleknila pred Križanega in ihtje pomolila:

"O Bog, kmalu pojdeva; oba, oba... Daj nama srečen konec. Če ga ne bo več s Tihe gore, daj meni, da umrem..."

Vsi so pozdravljali gospoda nadučitelja, ko je sključen stopal skozi vas. Ženake so si brišale oči, možem je bilo tesno pri

privlekla od nekod svojega brata, ravno moža s razbito ramo, ki je bil včasih vojščak, včasih potepuh. Gospa se je tega človeka oklenila, dokler je ni, baš predno se je pojavil Don Correa, postal sit, vzel precejšnjega denarja in šel v svet, da bi si, kakor je trdil, v teh vojnih časih priboril kako vojaško čast. Ko je bil Correa z doma, se je zopet pojavil, gospa pa je v svojem neumljivem nramnem in duševnem stanju zopet sprejela in mislila samo na to, kako bi z njegovo pomočjo pregnala ali unčila gospoda Correa, če bi se zopet pojavil. Polna divjega sovraštva se je ravno na dan pred njegovim prihodom posvetovala s svojo družbo, kako bi to opravili in sklenili so, da ga bodo, če ne bo šlo drugače, zaprli v grad in ga zapalili. Vse potrebno so pripravili komornica, blevar in njegovi hlapci, ko jih je Correa spodil iz sobe; vsi so namreč sovražili doždevnega berača in jarega gospoda kakor kačo, kar je bilo v resnici samo žalostni sad komedije, ki si jo je bil izmislil Don Correa, da bi se srečno oženil, ki pa bi ga bila kmalu stala njegovo življenje.

Dejstvo se je sicer dognalo, toda bistvo in duša gospe Fenize s tem še nista bila razložena. Primera z lepo, mehko kožo priliznjene divje mačke, ali z modro, mirno gladno tihe vode, na dnu katere lazi ostudna glazen po blatu, bi ne bila pomagala prav nič. Tako je postal njen značaj njena usoda. Če bi bila mogla v zadnji uri verjeti besedam moža, s katerim se je vendar združila, bi šla brez pomislekov z njim in bi bila rešena. Toda samo za enkrat; pozneje bi se ji vendar ne posrečilo popolnoma zatajiti svoje samopasnosti, samovoljnosti, želje po sločinih in svoje hinavske spretnosti, ki ji je bila bistvo življenja.

Sedaj pa je bila potrta bolj ko rama njegovega pojdaša. Ko je Correa moral pričati o nji, je ni niti pogledal; vkljub temu se ji je na svojem prestolu zdel kakor kak pravi pekleni sodnik. Fina bela bradica, ki je nekdanji tako dostojanstveno počivala na širokem ovratniku, je bila bleda, medla in se je venomer tresla, njene oči so iskale njegovih ust in biserni zobje so šklepotali, da se je kar čulo. Vse to je mučilo admiralu skoraj ravno tako zelo, kakor njo samo. Ali je res bila njena krivda večja, ker nje bitje ni zasluilo v njem pravega človeka, ko njegova, ki v njej ni zasluila zveri.

Ko so bili vsi obtoženci po kratkem posvetu obsojeni na smrt, je dal sodnemu zboru prirediti še par kanonikov, ki so bili na ladji, in svoj zakon s zločinsko slovesno ločili. Veljavnost te zadnje razsodbe ni migla več biti sporna, ker so Fenizo Mayor de Cercal z njenimi pomagači takoj na to prepeljali na kopno in obesili na okajenem zidu iz pogorelega stolpa, na kar je admiral velel dvigniti sidra in se je odpeljal proti zapadu. Šele celih deset let pozneje si je vzel na ravnotako nenavaden, toda srečen način svojo drugo ženo.

Ob onem času se je namreč admiral Correa peljal iz Brazilije z velikim brodovjem na zapadno obal Afrike, da bi tamošnjo portugalsko zemljo zopet odvzel Nizozemcem, ki so jo za časa, ko je bila Portugalska oslabiljena, zasedli. Pojavil se je nepričakovano pred Sv. Pavlom v Loandi, oblegel in zavzel to in še druga mesta in povsodi prisilil Nizozemce, da so se udali in umaknili, tako da je v dveh mesecih pokrajine Benguela in Loando, skratka, vso južnopolno obal Afrike podvrzel oblasti svojih zastav in svoje dežele in tako znova proslavil svoje ime. Poleg tega je podvrzel svoji moči kakih dvajset zamorskih malih kraljev, pozneje pa se je moral, da bi utrdil in razširil portugalsko oblast v teh krajih, ustaviti in začeti najprej s pogajanji, predno je zopet prijel za orožje.

(Dolje prihodnj.)

srch. Le oče župan so se oju-nali in so vprašali blagega gospoda:

"Kam pa, kam, tako opravljeno, gospod?"

"V Tiho goro planinke brat," je odgovoril stari s tako radostnim, mladeniškim glasom, da so se oči župana kar spogledali z materjo županjo.

Starec sam ni vedel, kako je prispel pod Hudo peč. Ves arečen je trgal planinke, ki so se mu ponujale v polnem cvetju.

O, Vsemogočni, kako si dober do mene," je šepetal starček in soze nerazumljive ganjenosti so mu kapljale v belo brado.

"Vse te lepe planine si ustvaril meni v radost. Vsem tem lepim planinkam si velel zrasti samo meni v veselje. Daj, izpolni mi poslednjo željo. Naj še enkrat najdem kralja! Ej, tako strašno rad bi ga utrgal, vladarja vseh planink... Oh, vem, podariti mi ga, saj si mi bil vedno dober... Tamle gori je raste takrat, na onile skali, tebi v slavo in meni v radost. In danes mi ga spet pokloniš. Danes poslednikrat..."

Krepko je stopil po produ proti tisti skali. Res je raste tam: kralj planink, še lepši, še mnogo lepši nego tedaj.

Sivi starček je iztegnil roko, da bi ga utrgal. Potegnil se je nekoliko navzgor, da bi segel ponj. O, zdaj ga ima, že ga je utrgal... Ali okorne noge mu niso vzdržale... Z zadovoljnim nasmeškom na ustnicah je padel preko skale. Zatrkljal se je po melju in je obežal na stezici. Dosti je bilo.

Narava je utrgala planinko s Tihe gore...

RAZNO

Šin ali oče?

V francoskem mestecu Colombe biva upokojeni železničar Jean Turenne. 5. oktobra t. l. upa praznovati 100ti rojstni dan, ki ga bo slavila tudi Colomba. Kdor tega starca vidi, mu ne bi pripadilo sto let. Osvetli so mu samo brki, ne rabi očal in je še prav krepke postave. Ta junška vnemnost mu je prinesla hude neprimke. Pojavil se je dvom, da Turenne ni to, kar je, oziroma, kar pravi, da je. Železniška uprava, pri kateri dobiva 45 let pokojnino, je pričela pred kratkim nenavadno ovadbo: "Jean Turenne" — tako trdi pisec — ni stoleten starček, marveč njegov sin istega imena. Njegov oče, ki bi imel biti zdaj stoletnik, je baje umrl leta 1900., a sin je očetovo smrt prikri, pokopal očeta tam svojim imenom in uživa njegovo pokojnino. Ta zvijača se mu je začudo posrečila, meni ovaditelj, kar je tem lažje, ker imata oba isto ime Jean Baptist in sta si tudi po obrazu in postavi podobna. Sin se je tako uživel v vlogo stoletnega veterana, da pripoveduje o Louisu Phillippu in o obleganju Pariza po Prusih.

Ko so Turenne zaslišali glede na to ovadbo, je izjavil, da je vse skupaj nesramna laž. — Odprite grob, je rekel na policiji — našli boste kosti moje žene in mojega sina.

— Pa premladi ste po videzu za stoletnika — mu je rekel komisar.

— Kaj morem za to? Ali bi hoteli, da bi bil drugačen? Res je, samo noge so se mi postarale, — je odvrnil Turenne.

Zdaj bodo zdravniki preiskali grob in starca. Pismo na policijo ni bilo podpisano. Če bo Turenne dokazal svojo pristnost, bo mesto proslavilo jubilej, če ne, go bodo vtaknili kot sleparja v ječo.

Dve darili za nove naročnike

Kdor se potruži v sedanjih kampanji in dobi osem poštnih ali štiri celoletne naročnine za dnevnik "Prosveto" in polje cele vsote upravnika, dobi krasno samonapejno pisalno pero in avtomatični svinčnik s lepim svinčnikom S. N. P. J.

MARYLANDSKI PROHIBICIONISTI NAČELNIK USTRELJEN.

Uboja dolže tihotapske žganjekuhe.

Hagerstown, Md. — R. Stotler, načelnik prohibicijskih uradnikov, je začel v zasodi tihotapskih žganjekuhov, ko je v družbi R. E. Waltersa, nekega drugega prohibicijskega uradnika stikal za njimi po goščavi. V goščavi so počili strelji Stotler se je mrtev zgrudil na tla. Walters je na to zbežal in dogodek naznanil oblastem.

Organizirale so se patrola in vdrle v goščo pri Boonsboro, kjer so tihotapci kuhali žganje. Našle niso nikogar.

OGLAS.

Avstrijska Nemka J. P., c/o Prosveta, ki je bil v listu Prosveta priobčen za iskanje domačega hišnega dela je prinesel toliko prisem, da mi je nemogoče vsakemu posameznemu odgovarjati. Zato povem na tem mestu, da sem delo dobila in to naj vzamejo naznanje vsi, ki so mi pisali. Mrs. J. P. (Adv.)

ZDRAVLJENJE BOLANIH NOG

Odprte rane, uljezi, napete žile in kolne bolezen

se lahko zdravijo doma med vašim delom. Pišite po brezplačno knjižnico "Kako zdraviti bolne noge." Opišite vaš slučaj bolezen.

A. C. Liepe Pharmacy, 1436 Green Bay Av., Milwaukee, Wis.

KASPAR AMERICAN STATE BANK

1900 BLUE ISLAND AVE., vogal 19. ulice CHICAGO, ILL.

ZA VARNOST VAŠE DELOVANJE Z NAŠO DOLGOLETNO SKUŠNJO.

Kampanja za dnevnik

Vsi aktivni člani S. N. P. J. naj gredo na agitacijo! Dnevnik mora imeti preko 10,000 naročnikov še to leto. Agitatorje, ki bodo delavni, čakajo lepe knjižne nagrade.

Kampanja za nove naročnike na dnevnik "Prosveto" se odpre 15. februarja 1927 in se zaključí 15. novembra 1927.

Vsako, ki se naroči na dnevnik "Prosveto" in ki doslej še ni bil naročnik, bodisi za pol leta ali za celo leto, ali če stari naročnik pošlje dve ali več naročnin NOVIM NAROČNIKOV, je deležen nagrade v knjigah iz zaloge Književne Matice S. N. P. J.

Pogoji za nagrado je NOV NAROČNIK in vsako mora poslati celo vsoto naročnine brez vsakega odbitka poštne ali provizije upravnika "Prosveto". V tej kampanji ni dovoljena nobena provizija. Kdor si vzame provizijo, ne dobi nagrade.

Za eno polletno naročnino na dnevnik je pošiljatelj deležen knjige "Jimmie Higgins," ki je vredna \$1.00. Za eno celoletno naročnino je pošiljatelj deležen "Slovensko-angelske slovnice," vredne \$2.00, ali pa drugih knjig iz zaloge Književne Matice v vrednosti \$2.00.

Za dve celoletni naročnini dobi pošiljatelj knjigo "Ameriški Slovenci," vredne \$5.00, ali pa drugih knjig iz zaloge Književne Matice v vrednosti \$5.00.

Bratje in sestre S. N. P. J., kakor tudi drugi rojaki in rojakinje, ki še niste naročeni na dnevnik "Prosveto," sedaj se vam nudi ugodna prilika, da si na majhno vsotico nabavite dober list in poleg tega dobite še druge knjige ZASTONJ!

Pošarite se s naročbo! Pošljite naročnino še danes! Naročnina "Prosveto" za eno leto je \$6.00, za pol leta \$3.00. (Za Chicago in Cleveo je \$7.50, člani plačajo \$6.30, za Evropo pa \$9.00.) Člani S. N. P. J. doplačajo \$4.80 za celo leto ali \$2.40 za pol leta, ker člani plačajo pri nasenstvu \$1.20 na leto za tednik.

Mladinski List stane za eno leto \$1.20.

Vsa plana in denar pošljite na naslov: Prosveta, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

HIŠE NA PRODAJ!

Ravnokar dovršene 5 sobne iz opeke zidane bungalow hiše, na 5227-29-33 So. Kilpatrick Ave., pol bloka južno od Archer Ave., ki je ravnokar tlakirana. Hrastovim lesom akončane znotraj, furnace gorkota, zaprti porči s steklom. Cena je samo \$7,200. Oglasite se pri: Joseph Strnad, 1808 So. Ashland Ave. Tel. Canal 1772, Chicago, Ill. (Adv.)

Ima dober spanec in je, kar si poži.

"Nuga-Tone mi je zelo pomagal," piše Miss Nannie Currin, Ardmore, Tenn. "Predno sem našla jemat to zdravilo, so me mučili slini v želodcu. Moji slini in srce je poročilo, da sem slabo spala po noči, toda sedaj spim dobro in sem lahko ves, ne da bi mi kaj škodovalo." Nuga-Tone naredi močno, radečo kri, trdne žile, ter zdravi in močno modre žile. Ono vam napravi dober tek, pomaga prebavi, odpravi nerodnosti na ledvinah in mahuju in omogoči večjo težo pri obdelavi oseb. Nuga-Tone ureja in olajša življenje in vaše organe, daje zdravje ter splošno moč in vztrajnost. Vzemite za par dni in videli boste, kako se vam zdravje boljša in vrata. Bodite gotovi, da dobite le Nuga-Tone, ker nadomestila so leba vrednosti. (Adv.)

"RAVNO TO KAR STE ISKALI"

Mi vam nudimo:— Novo 6 sobno iz opeke zidano hišo. Novo šest sobno leseno hišo, ravnokar dovršeno. Ako imate prazno loto jo vzamemo pri nakupu v zameno. Pišite na naslov: "Kontrak tor", P. O. Box 406, Warren, Ohio. (Adv.)

Agitirajte za "Prosveto"!

NAROČNIKI POZOR!

Znamenje (June 30-1927) meni, da vam je naročnik tekla ta dan. Ponovili pravčasno, da vam list ustavimo. Ako lista ne plete, je mogoče vstavljen, bil plačan. Ako je vaš list in ga ne prejmete, ga vstavljen valed naplačeno, pišite nam dopis navedite stari in novi naročnino.

Naročnina za celo leto je in za pol leta pa \$3.00. S. N. P. J. doplačajo \$4.80, za pol leta \$2.40.

Za mesto Chicago in C za leto \$7.50, pol leta \$3.75, člani \$6.30.

Za Evropo stane za pol \$4.50, za vse leto pa \$9.00. Tednik stane za Evropo \$3. Člani doplačajo samo 50c poštino.

Naročnino lahko tudi pošljete na naslov: Mladinski List stane za leto \$1.20.

UPRAVNIŠTVO "PROSVETA"
2657 S. Lawndale Ave. CHICAGO, ILL.

All ste že naročili Prosveto ali Mladinski list svojemu prijatelju ali sorodniku v domovino? To je edini dar trajne vrednosti ki ga za maj denar lahko pošljete svojem v domovino.